

Slovenski dom

Štev. 30

V Ljubljani, v ponedeljek, 8. februarja 1943-XXI

Leto VIII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujeje
Izvoja: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in oprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provincia Italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Bollettino no. 988

Attività di artiglierie e di reparti esploranti sul fronte nordafricano

Attacchi aerei sui concentramenti e colonne nemiche

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:
Vivace attività delle opposte artiglierie al confine libico-tunisino.

In Tunisia azioni di reparti esploranti: abbiamo fatto alcune decine di prigionieri, una pattuglia autocarrata americana spintasi verso le nostre linee veniva catturata. Velivoli delle Asse hanno portato i loro attacchi su concentramenti di automezzi e colonne di rifornimenti in marcia, navi alla fonda nella rada di Tripoli sono state bombardate. Aerei nemici lanciavano ieri bombe e spezzoni presso Finale (Palermo) provocando l'incendio di una zona boschiva, mitragliavano due treni viaggiatori tra Licata e Gela e nelle vicinanze di Cassibile (Siracusa) causando un morto e cinque feriti.

Vojno poročilo št. 988

Topniško in ogledniško nastopanje na bojišču v Severni Afriki

Letalski napadi na nasprotnikova zbirališča in kolone

Italijansko uradno vojno poročilo št. 988 pravi:
Zivahno delovanje nasprotnega si topništva na mejah Libije in Tunizije.

V Tuniziji nastopi ogledniških oddelkov. Dohili smo nekaj desetih ujetnikov. Zajeta je bila ameriška patrola na tovornih avtomobilih, ki se je prirnila proti našim postojankam.

Osna letala so napadala zbirališča avtomobilskih vozil ter preskrbovalne kolone na pohodu. V Tripolisu so bile bombardirane ladje v pristanišču.

Nasprotnikova letala so včeraj metala rušilne in zažigalne bombe blizu Finale (Palermo) ter povzročila požar na nekem gozdnatem predelu. S strojnimi obdelovalci dva potniška vlaka, enega med Licato in Gela, drugega blizu Cassibile (Siracusa). En potnik je bil mrtev, pet ranjenih.

Zakaj se Madžarska bori za obrambo Evrope pred boljševizmom?

Budimpešta, 8. febr. s. V včerajšnjem ugodniku se uradni madžarski časopis »Pester Lloyd« bavi z razvojem madžarske politike v zadnjih letih. Clankar ugotavlja, da je po obnovitvi, ki je sledila strahovalni vladi Bele Kuna po prejšnji vojni, bila glavna smernica madžarske politike ta, da se zavarujejo osnovne vrednote, na katerih temelji narod madžarski. Madžarska se je sama od sebe odločila, da pristopi k pogodbi proti Kominterni, ker je smatrala skupno varstvo evropskega reda po državah, ki so to načelo razglasile, za nekaj, kar je povsem v skladu z zaščito madžarskih koristi. — List nato omenja hoteno slepoto angleških političnih osebnosti, ki vztrajajo na stališču, ki ga evropski narodi nikakor ne morejo

razumeti, namreč da zmaga Sovjetov ne bi ogrozila nobene evropske koristi. Takšno stališče — pripominja »Pester Lloyd« — pomeni popolno nepoznanje evropskih življenjskih potreb. Madžarska ima še prav posebno pravico zavzeti stališče nasproti tej neumni trditvi, ker je že sama na lastni koži občutila poskus boljševiške vlade. To je tisto, zaradi česar Madžarska — končuje svoja izvajanja člankar v Pester Lloyd — smatra svoj sedanjí boj kot službo Evropi, ter pri tem s ponosom gleda na svoje sinove — vojsake ter na žrtve, ki jih doprinaša z zavestjo, da se bori za vekovne dobrine, zakaj Madžarska je ena tistih držav, ki se je odločila, ohraniti te svoje zaklade za vsako ceno.

Sodbe angleškega ministrskega predsednika o boljševizmu in njegovih ciljih

Berlin, 8. februarja. s. Kdor z vsemi gmotnimi in duhovnimi silami ne podpira Nemčije in njene zaveznike, da bi dosegli zmago na vzhodnem bojišču, je izdajalec lastnega naroda, svoje države in tako tudi Evrope v korist Moskve. S to dolžnostjo, ki jo narekuje vest, nikakor ni mogoče sklepati kompromisov. Veakdo ve, kakšna bi bila usoda Evrope v primeru, ako bi zmagali zavezniki in kakšna bi bila, ako bi zmagali boljševiki. Tudi Anglosasi sami so zavoljo tega v skrbeh. Celo Churchill se je pomovno značilno izrazil o posledicah boljševiške kužne bolezni, kakor tej reči pravi. Iz teh Churchillovih besed se lahko vidi, kaj sme Evropa pričakovati od boljševizma: »Boljševizem ni politika, pač pa bolezen, ni nobeno pričanje, pač pa kužna bolezen« (30. 5. 1919). »Od vseh nasilnih vladavin, kar jih pozna zgodovina, je boljševiška najslabša, najbolj uničujoča in ponižujoča« (11. 4. 1919). »Sužnost pod boljševiki je hujska kakor pa smrt« (21. 1. 1940). »Sovjetska država ima namen uničiti evropsko umiko« (1939). V Rusiji se vrstijo peklenska de-

Neresnične novice o potovanju generala Franca na Portugalsko

Madrid, 8. februarja. s. Na prietojnem mestu odločno zanikavao novice, ki jih je razširila agencija »Reuter« o domnevnem potovanju generala Franca na Portugalsko.

Ogromni uspehi nemških podmornic

Posebno nemško vojno poročilo o potopitvi 102.105 ton nasprotnikovega trgovskega brodovja — Potopitev angleške križarke vrste »Dido« — Nadaljevanje obrambnih bitk na srednjem in južnem ruskem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 8. februarja: Nemško vrhovno poveljstvo je objavilo naslednje posebno uradno vojno poročilo:

Nemške podmornice so v hudih, zagrizenih bojih potopile 16 docela natovorenih ladij s skupaj 102.105 ton ter štiri prevozne jadrnice. Te ladje so bile v konvojih, ki so pluli v Anglijo ter bili namenjeni za afriško in za sovjetsko bojišče. Nadaljnje tri ladje so bile zadete s torpedi ter požodovane. Neka nemška podmornica je v vodah vzhodnega Sredozemskega morja potopila križarko vrste »Dido«.

Hitlerjev glavni stan, 7. februarja. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Glavni del sovražnih čet, ki so se izkrcale na področju pri Novorošijsku, je bil uničen. Sibki ostanki so bili stisnjeni na najtesnejši prostor.

Na zapadnem Kavkazu so bili ponovni sovražnikovi napadi krvavo zavrnjeni in je bilo v dneh 5. in 6. t. m. uničenih 21 oklepnih vozil.

Medtem ko so bili v loku Donca vzhodno od Sahtija samo krajevni boji, se obrambna bitka ob izlivu reke Dona, ob srednjem Doncu in v odesku zahodno od Oskola nadaljuje z nezmanjšano silo. Sovjetske čete so utrpeli pri svojih napadih, ki jih začinjajo brez ozira na uporabo ljudi, najhujše kr-

vave izgube. Sovražnikov polk je bil presenečen na nepreglednem gozdnatem ozemlju in uničen do zadnjega.

Na ostalih bojiščih je dan v splošnem potekel mirno. Močni oddelki letalstva so podnevi obstrlevali sovražnikove kolone na pohodu.

Na tuniški fronti obojestransko živahno delovanje ogledniških oddelkov.

Na morju severovzhodno od Orana so nemška bojna letala napadla sovražnikov konvoj in po do sedanjih vesteh močno poškodovala 3 prevozne ladje s skupno 18 tisoč br. reg. tonami. Ena izmed ladij je začela goreti.

Pri nočnih vzemirjevalnih poletih nad zahodno Nemčijo so povzročila sovražnikova letala s posameznimi bombami neznatne izgube med prebivalstvom. Tri sovražnikova letala so bila sestreljena.

Berlin, 8. februarja. s. Angleško križarko vrste »Dido« je neka nemška podmornica potopila, kakor poročajo iz vojaškega vira, severozahodno od Solumskega zaliva in to navzlic navzočnosti številnih nasprotnikovih torpedov. Križarko sta zadela dva torpeda, da se je prevrnila in se potem naglo pogreznila. Preden so začeli rušilci z globinskimi bombami loviti podmornico, so z nje opazili, kako se je posadka

zadete križarke podvzala zapustiti ladjo. Kmalu potem se je zaslial mračni hrušč udirajočih se sten, ko se je križarka potapljala. Križarke vrste »Dido« so bile izdelane v letu 1940-41. Imajo 5400 ton, povprečno hitrost 32 vozlov na uro, oborožene so z desetimi topovi po 15,3 cm ter s šestimi cevmi za metanje torpedov. Na krovu imajo po eno letalo.

Važno zborovanje nemških političnih voditeljev

Berlin, 8. febr. s. V okviru propagandnega dela pri zbiranju vseh sil za dosego končne zmage je v Berlinu 5 in 6. februarja bilo zborovanje državnih voditeljev, okrožnih voditeljev in funkcionarjev narodno-socialistične stranke. Zborovanje je vodil načelnik strankine pisarne Bohrmann. Na zborovanju so govorile številne osebnosti, med njimi minister dr. Göbbels, Funk in vodja delovne fronte dr. Ley.

Čudna poročila o človeških izgubah v ameriški trgovski mornarici

Berlin, 8. febr. s. Številke o izgubah posadk ameriškega trgovskega brodovja v l. 1942, in izjava vojnega informacijskega urada v Washingtonu sta predmet kratkega komentarja agencije DNB, ki poudarja, da predstavlja število 3200 izgubljenih mornarjev le majhen odstotek vseh dejansko pogrešenih mornarjev, ako upoštevamo zgolj severnoameriške državljane. V objavljenem številu niso vštetí pripadniki drugih narodov, ki stalno ali samo začasno opravljajo službo na ameriškem trgovskem brodovju. Očitno, tako poudarjajo v Berlinu, je bila ta statistika spretno zakrinkana zato, da ne bi premočno vplivala na novice, katerih ameriška mornarica tako močno potrebuje. Ameriki se navzlic visokim nagradam ne posreči, da bi dobila zadostno število ljudi za ladje, in sicer prav zavoljo napadov osnih podmornic.

Vrnitev rešenih mladih Špancev iz Rusije

Madrid, 8. febr. s. Iz Nemčije je sm dopotovalo 21 mladih Špancev, ki jih je nemška vojska rešila v Rusiji. Spremljal jih je odposlanec nemške mladinske fronte. Mladence, ki so se vrnili v domovino, so sprejeli na sedežu zunanjege odseka Španske Falange potem pa jih izročili odboru za varstvo nedoletnih, ki bo poskrbel, da jih bodo poslali rodbinam.

Uspehi osnih podmornic silno vzemirjajo Angleže

Zeneva, 6. febr. AS. Londonski dopisnik lista »La Suisse« brzojavlja, da angleški tisk vedno več piše o nevarnostih osnih podmornic, ki zlasti groze življenjskim prometnim vezem zaveznikov. »Times« zlasti svari javno mnenje in ga opozarja. Med drugim piše, da zavezniki narodi ne morejo uničiti dovolj osnih podmornic, da bi izločili in omejili vedno večjo nevarnost. Zavezniki armade ne bodo mogle storiti ničesar, piše list, dokler angleško in ameriško brodovje ne bo imelo premoč na morju.

»La Tribune de Lausanne« piše, da sta italijanska in nemška vlada sijajno izbrali letalska oporišča v bližini Tunisa in sicer Pantellerijo, Sicilijo in Sardinijo. Sile osi se niso posluževale samo letalstva, piše list, ker se sedaj vojske osi vskujejo v Tunisu z orožjem, ki je prišlo po morju. To morajo priznati Angleži sami, ko pišejo, da uporabljajo osne čete na bojišču v Tunisu tanke po 52 ton.

Seja španske vlade

Madrid, 6. febr. AS: Španski ministrski svet se je sešel na sejo v palači »El Pardo« pod predsedstvom državnega poglavarja generala Franca. O seji vlade ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo.

Vesti 8. februarja

Angleško pomorsko poveljstvo objavlja, da je pri potopitvi rušilcev »Acnato«, »Firedrake«, »Hartrige«, »Horvete«, »Marigold« in torpedovke »Jura« izgubilo življenje 462 častnikov in mornarjev.

Konferenca japonskih zastopnikov na Kitajskem se je končala. Sprejeti so bili važni sklepi glede japonskega ministrtva za zadeve Velike vzhodne Azije.

dali Judom, rodilo protigrmo v korist vse njihove skupnosti. In res je bilo istočasno sklenjeno, da Judje smejo odslej sodelovati tudi v upravnem življenju in priti tudi na vodilna mesta imperija. Ta slednji odlok je seveda presenetil in razjezil muslimane, ki so tako spet enkrat spoznali, kako jlt prezirajo, medtem ko Judje prihajajo na vodilna mesta. Vendar pa je bilo kakor v nekako tolažbo Degaullovcem sklenjeno, da bodo znova proučili položaj nekaterih njihovih ljudi, ki so še v zaporu, medtem ko so nekatere druge že spustili pogojno na evobodo. Ti pa so morali izjaviti, da se ne bodo vtikali več v politične zadeve.

Iz vsega tega lahko razumemo, koliko iskrenosti je bilo v slovitnem stiskanju rok med Giraudom in De Gaullejem, nad čemer sta izrazila svoje zadovoljstvo Churchill in Roosevelt.

Japonsko prepričanje o Italiji

Tokio, 8. februarja s. V japonski poslanski zbornici so zunanjemu ministru Taniju zastavili vprašanje glede odnošajev med državami v trojni zvezi. Minister je zatrdil, da je med Japonsko in Nemčijo in Italijo popolno soglasje. Na ta način so se razblinili vsi brezuspešni poskusi nasprotnikove propagande glede odnošajev med članicami trojne zveze. Izjava japonskega zunanjega ministra bi mogli povzeti takole: Zdaj pa zdaj spuščaj naspotniki v svet novice o dozevnihih nesoglasjih med članicami trojne zveze glede vodstva vojne in glede gospodarskih vprašanj. Tako so nasprotniki Japonske trdili, da ima Japonska namen izključno sama okoristiti se s francosko Indokino in Vzhodno Indijo. Te navedbe nasprotnikov so popolnoma neutemeljene. Članice trojne zveze se stalno posvetujejo med seboj glede vodstva vojne. Kar pa se tiče gospodarskih odnošajev, so sklenile medsebojno gospodarsko pogodbo 20. januarja, ki zagotavlja najtesnejše sodelovanje tudi na tem področju. »Naš namen je, da damo vse sile na razpolago trojni zvezi za dosego skupne zmage«. Ko je nato govoril o fašistični Italiji, je izjavil, da so evražniki gojili velike upe, da bodo Italijo izločili iz boja in jo odtrgali od ostalih članov trojne zveze. Nakana pa se ni posrečila. Voditelji Italije pod Mussolini-jevim vodstvom prav dobro vedo, da bi bila Italija,

ako bi se ločila od Nemčije in Japonske, izgubljena za zmerom. Zato, je končal, sem prepričan, da se Italija ne bo odmaknila od narodov trojne zveze.

Izmenjava poslov v spremenjeni vladi

Rim, 8. febr. s. Včeraj ob dvanajstih sta prepričana tajnika v predsedstvu vlade ter v notranjem ministrtvu izročila v palači Viminale svoje naslednikoma. Izročitev poslov v drugih ministrtvih bo danes ob dvanajstih. — V torek bodo novi ministri prisegli Vel. Kralju in Cesarju. Z Ducejevim odlokom je nar. sv. Bullarini-Guidi, ki je več kakor 10 let vodil podtajništvo v notranjem ministrtvu, bil poklican za člana fašistovskega velikega sveta. S kraljevim odlokom je nar. sv. advokat Francesco Giunta bil imenovan za guvernerja Dalmacije.

Maršal Rundstedt pregleduje utrdbe ob atlantski in sredozemski obali Francije

Berlin, 8. febr. s. Poveljnik skupine nemških vojska na Zahodu, maršal von Rundstedt, je po poročilih iz vojaških virov pregledal vsa vojaška pristanišča in utrdbe ob francoski atlantski in sredozemski obali. V spremstvu nekega armadnega poveljnika se je hotel prepričati o popolni učinkovitosti kopenskih in pomorskih obrambnih del, katerih trdnost in veliko število tvorita nepremagljivo trdnjavo. Posebno trdno poročstvo, poudarjajo v Berlinu, dajejo močna zavetišča za podmornice.

Borba Evrope proti boljševizmu

Zagreb, 8. februarja. s. Ob navzočnosti hrvaškega zunanjega ministra, visokih zastopnikov civilnih in vojaških oblasti, članov diplomatskega zbora ter številnih hrvaških in tujih časnikarjev, je bilo na vabilo ministra za ljudsko vzgojo drugo zborovanje, ki je imelo namen, obvestiti javnost, kako poteka vojna. Po kratkem govoru, ki ga je imel minister za ljudsko vzgojo, je govoril general Glaise von Horstenau o evropskem boju z boljševiško Rusijo. Najprej je poudarjal, kako je Sovjetska Rusija spretno prikrivala svoje napadalne namene, zlasti v času vojne z Finsko, potem pa je poklical v spomin dogodke, ki so se odigrali neposredno pred sedanjo vojno z Rusijo in različna razdobja te vojne, pri tem pa pohvalil junaške italijanske, nemške, hrvaške in zavezniške vojsake v boju proti boljševizmu. Svoja izvajanja je govornik končal s pripombo, da se zdaj vsa Evropa bori za obrambo svojih duhovnih in tvarnih dobrin pred azijskim barbarstvom. »Da bo Evropa izšla kot zmagovalka iz te orjaške bitke, je končal general Glaise von Horstenau — za to jamči nepremagljiva vojaška in duhovna sila vojska trojne zveze.«

Politične spremembe in novi odpori v francoski Severni Afriki

Tanger, 8. februarja s. Dolgo uradno poročilo, ki se nanaša na zadnjo sejo imperialnega sveta francoske Afrike, je »razburilo degullistične kroge, zakaj iz tega poročila se jasno vidi diktatorsko vedenje Girauda, ki hoče združiti vso oblast v svojih rokah. Giraud se je dal oklicati za voditelja vse civilne in vojaške službe in si je izbral za svojega glavnega sodelavca kot generalnega tajnika Peyroutona, zasnovatelja reforme. Vzemirjenje de Gaullejevih pristavev je treba pripisovati tudi dejstvu, da niso samo z najvišjih vodilnih mest izkjučili njihovih glavnih zastopnikov, temveč da je veo oblast prevzel Peyrouton, ki je v političnih in upravnih stvareh gotovo bolj doma kakor pa Giraud. Skratka, Peyrouton je postal siva eminenca Girauda. To dejstvo je škandal, zakaj Peyrouton je

bil najprej minister, pozneje pa — vse do pred kratkim — vichijjski veleposlanik, bodisi zato, ker se je kljub temu, da je zadnji prišel za mizo k afriški pojedini, dvignil takoj na najodgovornejše mesto, dočim so številni de Gaullejevi pristavi zameli mesta v zadnjih vrstah. Odpravljeno imperikalni svet so, kakor je znano, nadomestili z vojnim svetom. Ta svet, sestavljen iz generalov, ki povečujejo na raznih področjih bivše Francoske Afrike, ni nič drugega kot izvršilni organ. Važno je pri tem poudariti, da je bilo na zadnji seji imperialnega sveta sklenjeno, da smejo v francosko afriško vojsko vstopati tudi Judje, kar bi potrjevalo, da je novatej med narodnjaki rodilo slabe uspehe, zlasti še za takšne vojaške oddelke, po katerih čutijo največjo potrebo. Seveda je to dovoljenje, ki so ga

Veseli dogodek v Savojskem domu

Na brzojavko, s katero je Ekselencija Visoki komisar izrazil Veličanstvu Kralju in Cesarju ter Kraljici in Cesarici voščila za radostni dogodek, ki je z rojstvom Princeze Beatrice razveselil dom Nj. Kr. Vis. Princa Prestolonaslednika, je odgovoril Minister Kraljevega Doma:

»Njihovi Veličanstvi Kralj in Cesar ter Kraljica in Cesarica se tople zahvaljujeta za ljubezniva, zelo prijetna voščila. — Minister Kraljevega doma Acquarone.«

Nekaj besed o novih štirih nemških maršalih

Imenovanje dosedanjega poveljnika nemških podmornic za vrhovnega poveljnika nemške mornarice dokazuje, da podmornicam pripisujejo v bodoče še večjo važnost kakor doslej

Ob priliki imenovanja štirih novih nemških maršalov je Ernst Lemmer napisal v »Pester Lloyd« članek, ki v njem pravi naslednje: »Število maršalov nemške vojske, ki jih je bilo doslej enajst in od katerih jih je bilo nekaj vsekakor postavljenih na razpoložanje, se je z zadnjimi povišanji, ki jih je podelil pred dobrim tednom vrhovni poveljnik nemške vojske, povečalo za štiri.

Prve maršale je Hitler imenoval poleti leta 1940. po končani vojni s Francijo. Imenovanih je bilo tedaj devet maršalov v kopenski vojski ter trije letalski maršali. Pozneje sta bila imenovana za maršala še general Rommel in von Manstein.

Štirje najmlajši maršali nemške vojske so zdaj maršal Paulus, vrhovni poveljnik VI. nemške armade, ki se je do zadnjega borila pri Stalingradu, maršal von Kleist, maršal von Weichs in maršal Busch. Maršala Kleist in Weichs sta bila imenovana za poveljnika armadnih skupin, iz česar sledi, da so med tem tudi število armadnih skupin na ruskem bojišču, kjer so imeli Nemci prej le tri, povečali, zakaj poleg omenjenih dveh maršalov poveljujejo armadnim skupinam na ruskem bojišču zdaj, kakor se zdi, tudi maršali Kuchler, v. Kluge in v. Manstein. Maršal Busch, ki je vrhovni poveljnik nemške armade, je bil pred kratkim v enem zadnjih nemških uradnih vojnih poročil omenjen v zvezi z uspešnimi obrambnimi boji na srednjem odseku ruskega bojišča kot mož, ki se je pri teh bojih izredno odlikoval.

Imenovanje poveljnika nemških podmornic admiral Doenitz za velikega admirala in vrhovnega poveljnika vse nemške voje mornarice kaže, da v nemškem morskem vojskovanju pripisujejo največji pomen vprav podmorniškim nastopom. Težišče nemške pomorske oborožitve je v sedanji vojni še bolj na podmornicah, kakor pa je bilo v prejšnji svetovni vojni. Dejstvo, da je vrhovno poveljstvo nad vso nemško vojno mornarico prevzel dosedanj vrhovni poveljnik podmornic, napoveduje, da bodo Nemci v bodoče pripisovali svojim podmornicam še večji pomen in vlogo kakor pa doslej. Novi vrhovni poveljnik nemške voje mornarice, veliki admiral Doenitz, je prišel od majhne nemške voje mornarice po prejšnji svetovni vojni. Pripada torej »stari gardi« nemških podmorniških poveljnikov in se je kot tak odlikoval že v prejšnji svetovni vojni na Atlantiku. Po odločitvi, da ne Nemčija znova oboroži, je bil Doenitz eden tistih mož, ki so imeli odločilno besedo in so se najbolj odlikovali pri novih graditvah nemških podmornic. Ze pred izbruhom sedanje svetovne vojne, 28. januarja 1939, je bil Doenitz imenovan za poveljnika nemških podmornic.

Dosedanji vrhovni poveljnik nemške mornarice, veliki admiral von Raeder, je bil prvi veliki admiral narodnosocialističnega Reicha in prvi vrhovni poveljnik nove nemške voje mornarice, potem ko je kot mornariški častnik, ki so ga v vojnem in mirnem času pogosto omenjali, postal že 1. oktobra 1928 admiral in je bil imenovan tudi za načelnika tedanjega nemškega mornariškega vodstva. Zaklad njegovihkušenj bo nemška vojna mornarica ohranila tudi v bodoče, saj je bil zdaj veliki admiral Raeder imenovan za nadzornika vseh nemških pomorskih sil.

Se nekaj njegovih življenjskih podatkov: Veliki admiral Raeder se je rodil leta 1876. (danes je torej star 67 let) v Wandsbecku (Holstein) in je pripadal kot častnik od leta 1894. dalje nemški

mornarici. V prejšnji svetovni vojni je bil najprej v štabu kontraadmirala Hipperja in se je z nemškimi križarkami udeležil številnih nastopov po Severnem morju, zlasti pri velikem spopadu križark v bitki pri Skagerraku. Tudi po nemškem zlomu je ostal Raeder — leta 1922 je bil imenovan za admiral — v službi nemške voje mornarice in je zavzemal važna mesta, zlasti se ga graditvi prvih nemških oklepnic. Leta 1936. so ga povišali za generalnega admirala, 1. aprila 1933.,

Dajmo zemlji apna!

Z apnom pognojen vrt bo dal večji in boljši pridelek

Pri nas se še vedno premalo gnoji z apnom, zato je zemlja v naših vrtovih več ali manj kisla. Dež in druge padavine stalno splavljajo apno v nižje ležeče plasti, do katerih nemorejo prordeti koreninice rastlin in tako je vrhna plast navadno brez apna. Dostikrat se dogodi, da na dobri in pognojeni zemlji rastline ne uspejajo tako kot bi pričakovali. Tu je vzrok v nezadostni apni.

Mnogo vrtnih rastlin potrebuje in porabi zelo mnogo apna. Tako na primer vse kapusnice, rdeča pesa, por, solate, spargliji itd. Te rastline na zemlji brez apna samo žytarijo. Polcg tega apno uničuje in preprečuje razne rastlinske glivičaste bolezni površine in sadnega drevja. Tudi fizikalno izboljšava apno zemljo, saj je znano, da družji zemeljske delce v grudice in tako pomaga ustvarjati iz zrnatoga sloga v grudičast sloj, ki je rastlinam najugodnejši. S tem da se pretvori zemeljska površina v grudice, dobi zrak dostop v notranjost, prst postane topla in produšna.

Apno pa posreduje med hranilnimi snovmi ki so v zemlji, in med koreninicami. Hranilne snovi namreč razkrajja v obliki, ki se da raztopiti in jih rastline lahko posrkajo. Apno pa nadalje razkroji tudi umetna gnojila in je zato nujno potrebno, da zemlji, ki smo jo ali jo nameravamo umetno pognojiti, damo v zadostni množini apna in tako preprečimo škodljiv enostranski učinek umetnih gnojil.

Glavna naloga apna leži v tem, da veže in odpravlja škodljive kisline, ki se zelo hitro in pogosto razvijajo v pregnojnih in v gnojnicah zalivanih zemlji. Z apnom preprečimo kisanje, kisllo prst pa razkizamo.

Kakor nam je že znano, živi v zemlji bajno število raznih drobnih bakterij, ki prst vedno znova presnavljajo in so za rast rastlin neobhodno potrebne, saj je zemlja brez bakterij mrtva in nerodovita. Apno pospešuje razvoj teh zemeljskih klic, jih poživlja in pripravlja zemljo v ono stanje, ki je ravno tem bakterijam najugodnejše.

Dokazano je, da je apno potrebno vsakemu živemu bitju, saj dobimo njegove sledi v vsakem najmanjšem delcu v stanicah rastlin, živali in ljudi. Apno pomaga pri ustvarjanju in utrjevanju stanic, in ako bi ga odvezli, bi rastlina brezpogojno zapadla smrti. Radi tega je površina, ki raste na z apnom pognojeno zemlji mnogo odpornejša in se dalje časa ohrani. Rastline so trdne, krepke in ne gnijejo.

Apno zemljo tudi razkužuje in zaradi svoje

po splovitvi bojne ladje »Tirpitz«, pa za velikega admirala. Hitler je počastil tega zaslužnega moža s posvetilom njegovemu generalnemu štabu, ki se glasi: »Prvemu velikemu admiralu nemškega Reicha — Adolf Hitler.« Vse dosedanje nastope nemške voje mornarice je kot njen vrhovni poveljnik vodil sam osebno.

Mesto velikega admirala Raederja je, kakor rečeno, zdaj prevzel veliki admiral Karl Doenitz. Se o njegovi življenjski poti nekaj besed: Je to mlajši admiral nemške mornarice. Rodil se je 16. septembra 1891 v Berlinu in je vstopil v mornarico leta 1910., torej kot 19letni mladenič. Med prejšnjo svetovno vojno je bil Doenitz leta 1916. dodeljen podmorniški šoli in so mu že dve leti pozneje, t. j. leta 1918, zaupali poveljstvo nad več podmornicami in se je prav posebno odlikoval z naglimi in odločnimi posegi v boj. Tudi v majhni nemški vojni mornarici iz leta 1919. je zavzemal razna odgovorna mesta. Leta 1934. se je podal na potovanje po Indijskem oceanu kot poveljnik slovitih križark »Emden«, poleti 1935 pa ga je Hitler poklical za poveljnika novih nemških podmornic. Od tedaj dalje je bilo Doenitzovo delo posvečeno okrepitvi in izpopolnitvi nemškega podmorniškega orožja. Stotnik Doenitz je bil leta 1939. imenovan za podmorniškega poveljnika, 1. oktobra istega leta pa je postal kontraadmiral ter istočasno vrhovni poveljnik nemških podmornic. Jeseni leta 1940. je napredoval v podadmirala, 14. marca lani je bil imenovan za admirala.

Propustnice za obdelovanje polja

Združenje kmetovalcev Ljubljanske pokrajine poziva vse kmetovalce, ki potrebujejo propustnice v svrhu obdelovanja polj, da se čimprej, najkasneje pa do 15. februarja t. l. zglasijo v njegovi pisarni, Gosposvetska cesta 2-1. S seboj morajo prinesiti staro propustnico in potrdilo Gospodarskega urada, da in koliko zemlje imajo.

Ta poziv velja vsem kmetovalcem, ki so že kdaj eali še nikoli prosili pri Združenju za propustnice, ne zadeva pa onih kmetovalcev, ki že imajo dovoljenje za prehod v zimskem času do 28. februarja t. l. Dovoljenja le teh za prehod preko kontrolne črte bodo po tem roku podaljšana, ne da bi bilo treba ponovne prijave.

O eventualnih spremembah bo Združenje sporočilo v vseh listih.

† Moravec Niko

V borbi proti komunistom je padel ob hrvaški meji 25 letni posestniški sin Moravec Niko iz Svržakov pri Metliki. Pred tremi meseci so ga partizani nasilno odpeljali, Niko pa se je posrečilo, da jim je ušel in nato pridružil fantom. Sodeloval je pri mnogih napadih na partizanske postojanke in bil med najhrabrejšimi borci. V ponedeljek je bil pri zmagoviti akciji ob meji in častno padel v borbi.

Njegova smrt je hudo prizadela fante, katerim je bil pokojni dober tovariš in prijatelj ter vzornik, toda njegova smrt jih bo bodrila, da bodo vztrajali v borbi proti uničevalcem našega rodu in narodnega imetja, dokler ne zginejo z naše zemlje.

Moravca Nika ohranimo v častnem spominu!

Komunistom naj pomaga

»Slovenska narodna pomoč«

Komunisti so v varanju ljudstva zelo iznajdljivi, če ne vleče več eno geslo in ena firma, je treba takoj poiskati drugo geslo in drugo firmo. Vedno jo je treba poiskati tako, da ugaja trenutnemu razpoloženju ostalih zasleplencev in prinaša komunistom neposredno korist.

Komunisti so v Skripih za denar, za obleko in prehrano. Za komuniste in za OF ali za partizane ljudje ne dajo več. Zato je bilo treba poiskati nov način, kako priti do potrebnih sredstev za partizansko »vojsko«, zlasti pa za njeno vodstvo s priležnicami vred. In resnično, ta nov način so komunisti našli. Ustanovili so »Slovensko narodno pomoč« (SNP), novo organizacijo z novim geslom »Nadod v ječ in z novo ubranimi stranami in jokajočimi prosijo: pomagajte družinam, sirotam in vdovam, pogorelem dajte čevlje, obleko, lonček masti, krompir itd. To poslanstvo naj bi po želji komunističnih lopovov izvrševale zlasti matere.

Slovensko ljudstvo je že spoznalo vse komunistične nakane, zato so vsi njihovi izumi zaman in bodo ostali neplodni. Smešno! Komunisti, plačanci, uničevalci našega rodu, sinov, deklet, očetov, mater in otrok, vedite, da so vaši izumi smešni! Poznamo vas! Kakšni reveži naj bi dobili ljudske darove? Dobili bi jih oni, ki so likvidirali reveže, pobijali naše najboljšje, dobili bi jih »reveži-nšivci«, ki prosijo sedaj v stiski po tisočih zločinih ljudske pomoči v novi obleki — toda s starim zločinskim duhom in krvavimi rokami. Ti potrebni so komunistično vodstvo in partizanske priležnice.

Nobene podpore več! Dovolj usmiljenja, sedaj le neizprosno udarec da bo za vselej konec morijskih drhal! Tisti pa, ki jim pomagajo še sedaj, naj vedo, da podpirajo morilce, da bi nadaljevali svoj krvavi posel. Zadelaj jih bo enaka kazen!

Novo mesto

Naročnike »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba«, »Bogoljuba« in »Slovenčeve knjižnice« iz okolice Novega mesta vljudno opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino za naše liste v novomeški podružnici »Slovenca«. Istotam se sprejemajo za zgoraj imenovane časopise novi naročniki. Knjige »Slovenčeve knjižnice« dobite po nizki ceni z lepo vsebino v vaše razvedrilo.

Nova snežna odeja

Ljubljana, 9. februarja.

Letošnji februar je nam v začetku prinesel nenavadno, pravo pomladansko vreme. Na svečnico nas je februar oblagodarił z nalivi, nevihtami, točo, bliskom in gromom. Nato so sledili suhi, malce mrzli dnevi, a v nedeljo se je spet vreme temeljito preobrnilo. Barometer je začel padati. Zjutraj je bilo nekoliko hladno, ko je jutranji minimum bil le -1,4° C, bilo je nekoliko oblačno, nebo na zapadu in jugu zastirto. Tu in tam je tudi porosilo.

Ko so se ljudje zgodaj davi prebudili in pogledali skozi okna, so se nekam začudili, ko so opazili novo, čisto in lepo snežno odejo. Začelo je takole okoli 21 lahno snežiti, a ponoči je nato pošteno snežilo, tako da je zapadlo do davi novega snega za dobrih 10 cm. Ta sneg je težak, ker je južen. Potrgal je nekatere žice. Promet je bil davi malce oviran. Tramvaj je sprva počasi vozil. Pozneje je nastal popolnen red. Gospodarji so začeli že zgodaj sneg s hod-

dejansko povabilo. Papež je silno želel, naj bi bil v povabilu naveden za pglavni razlog prošnje ne samo kronanje cesarske dvojice, ampak tudi korist Cerkev. Napoleon pa je v povabilnem pismu med drugim zapisal: »Prosim Vas, da bi prišli ter najodličnejše podudarili verski značaj obreda posvečenja in kronanja pravega francoskega cesarja. Ta obred bo dobil nov sijaj, če ga boste opravili Vi, Vaša Svetost. Prikladal bo na nas in na naša ljudstva božji blagoslov, kajti božje zapovedi po mili volji vodijo cesarstva in družbe.« (Pomembno je, da Napoleon govori o posvečenju in kronanju.) Papež je dobil to cesarjevo pismo po generalu Caffarelliju dne 29. septembra 1804 in je bil silno razočaran, ker sploh ni bilo govora o koristi vere, ampak je bilo kronanje v bistvu prikazano za edini razlog potovanja.

Dne 2. novembra 1804 zjutraj je Pij VII. dolgo klečal in molil v baziliki svetega Petra, potem je zapustil večno mesto in 25. novembra prišel v Fontainebleau, kjer se je sešel s cesarjem in kjer sta sklenila, da bo kronanje dne 2. decembra v pariški stolnici.

Kronanje cesarja in poniževanje papeža.

Medtem pa, ko je papež napravil Napoleonu največjo uslugo s tem, da je kljuboval mrazu in kljub toliškim oviram, toliškim načelnim in dejanskim težavam ter celo zoper sklep kardinalskega zbora odpotoval iz Rima v Francijo, da bi ga kronal, je ta s svojim nespodobnim in žaljivim vedenjem svojemu vzvišenemu, gostu prizadejal vsaj enajst ponižanj drugo za drugim.

Najprej je kršil spodobnost in vljudnost že takoj pri prvem srečanju dne 25. novembra. Cesar papeža ni hotel slovesno sprejeti; to je nasprotovalo njegovi osebnosti. Zato si je umislil srečanje, ki naj bi bilo videti nekako po naključju. Srečala sta se torej v Fontainebleauju v nekem gozdu sredi blata in cesar je bil v lovski obleki, z ostrogami in blatnimi škornji na nogah, obdajal pa ga je trop lovskih psov.

V nekaj dneh bo izšlo znamenito Gogoljevo delo v izvrstnem prevodu Franca Terseglava

„UKRAJINSKE POVESTI“

Ljubitelji lepega branja naj si čimprej omislijo zadnje 3 v „Slovenčevi knjižnici“ izlele knjige, to so: znameniti češki roman

„GOLOBCEK“ — spisal Baar.

„SRCE IN KRI“ — eno najboljših del znamenitega

romanopisca H. Bordeauxa ter

„DEKLE Z MOČEVJA“

katero delo je spisala Nobelova nagradjenka S. Lagerlöf

Knjige dobite po vseh knjigarnah in trafikah

Zamolčani Napoleon

Bonaparte je na tihem res že dolgo hrepenel po cesarskem naslovu in dostojanstvu in čeprav je to poskušal prikrivati, je bilo vendar vsakemu znano. Sicer pa je mogel novi naslov njegovi že neomejeni močovitosti pridružiti samo zunanji blesk, ne pa novih pravic.

Policijski minister Fouché se je nekoč hudo »pregrešil«, ker se je upri, da bi imenoval Napoleona za dosmrtnega konzula. Zato je zgubil Napoleonovo naklonjenost in ministrstvo, s katerim je bila združena izredna moč. Ker pa je Fouché hotel popraviti svoj »greh«, prepredeno prvi izrekel misel, naj bi Napoleona imenovali za »cesarja«. Seme je padlo med ljudmi na rodovitna tla in posledice so znane: Fouché je spet postal policijski minister, Bonaparte pa je dne 18. maja 1804 »sprejel« cesarsko dostojanstvo, ki mu ga je izročil državni zbor. Tako je Napoleon Bonaparte postal Napoleon I.

Samo nečesa je novi cesar še pogrošal in tudi to si je začel: da bi doživel najvišjo potrditev, slavo posvetitve in verski pečat, ko bi se vsa cerkev veselila in bi ga sam papež mazilil! Še preden je sprejel cesarsko dostojanstvo, je dne 16. maja 1804 rekel kardinalu Caprari, da mu vsa gosposka dopoveduje, kakšna bi bila slava, če bi ga papež mazilil in kronal. Kakšen pomen pa je pripisoval papeževemu maziljenju, je razvidno iz tega, ker se je — v prvi državni šolski knjigi, ki je bila sestavljena po uredbi o vzgoji, ki je bila šele pozneje dne 18. marca 1808 objavljena — politična veroizpoved francoske mladine takole glasila: »Svojemu cesarju Napoleonu I. dolgujemo ljubezen, spoštovanje, poslušnost, zvestobo in vojaško službo... kajti ta je maziljenec Gospodov, ker ga je posvetil pglavni katoliški cerkve.«

Spočetka je Napoleon previdno otipaval, kako mislijo v Rimu, potem pa je odkrito vprašal, če bi dobil krono iz papeževih rok. Pred francoskim državnim svetom, ki so ga sestavljali večidel brezverci, je povabilo papeža opravil s tem, češ da je kronanje klicanje nebeske pomoči na novo cesarsko rodovino, če pa je za kronanje potreben duhovnik, naj bi bil pri njem najvrednejši in najodličnejši izmed duhovnikov: papež.

Napoleonova prošnja je spravila Pija VII. v veliko zadrego. Ze osemnajst stoletij se ni zgodilo, da bi papež odšel na tako dolgo potovanje same iz posvetnih razlogov. Tudi večina kardinalov je bila zoper ugoditev Napoleonove prošnje; menili so, da bo kronanje novega cesarja pri drugih poglavarjih povzročilo nezadovoljstvo, da se bodo dobri katoličani pohujševali in da se je v Parizu treba bati tudi neprijetnih presenečenj. Nekateri kardinali so svetovali papežu, naj v zameno prosi vsaj verskih, ozemeljskih in političnih pravic, če se bo že odločil, da bo kronal Napoleona. Drugi so mu priporočali, naj do pomladi zavlačuje potovanje. Iz Pariza pa so zahtevali takojšnje potovanje, ne da bi se menili za to, ali bi moglo zimsko potovanje papežu škodovati ali ne.

Glede verskih svoboščin je Napoleon obljubil, da bo pretehtal razne prirobe, o katerih mu bo poročal papež, in da se bo potrudil odstraniti ovire, o katerih mu bo potožil. Glede načina, kako bo papež sprejel, je Talleyrand zagotavljal rimskemu dvoru, da bo med sprejemom in ravnanjem, ki ga bo delcezn Pij VII. v Parizu pri cesarju, ter potovanjem Pija VI. na Dunaj tolikšna razlika, kakršna je med Napoleonom I. in Jožefom II.

Ceprav je papež upravičeno sumil, da ne sme popolnoma verjeti francoskim obljubam (in dejstva so mu sum docela potrdila), se je »samo zaradi vere« in da bi pokazal svojo dobro voljo, dal pogoje, da je sklenil okronati Napoleona in oditi na dolgo potovanje kljub mrzli zimi, kljub svojim sivim lasem, kljub svojemu rahlemu zdravju, kljub trpljenju, žalitvam, poniževanju, zasmehu in krivicam, ki jih je dotleju okušal.

Ko se je papež načelno odločil, je moralo priti še uradno in

ČAROVNIČNA

TOMAŽIČ · BERANEK

71.

Čarovnik je tedaj utrujen sedel v travo ob potoku, da bi se malo odpočil, ko se spomni obih beguncev in ga povpraša:

»Že dolgo loviš ribe?»

»Odkar se je zasvitalo!»

»Če si pa že tako dolgo tu ob potoku, si prav gotovo videl neko dekle in dečka iti tod mimo?»

Ribič se nasloni na levico ter mu pogumno pogleda v oči:

»Nič kaj takega nisem videl, res ne!»

72.

Čarovnik je mlademu ribiču, ki ga je gledal s tako poštenimi očmi, verjel in si je mislil:

»Če ju ta ni videl, potem pač prav gotovo nista bežala tod mimo, zato res nima smisla, da bi ju še naprej iskal in zasledoval. Kar domov jo mahnem!»

In tako je tudi storil. Ves izmučen od dvakratne dolge poti, poleg tega pa je še sonce tako pripekalo in žgalo, da je le s težavo še prestavljal noge. Z robcem si je brisal in otiral znoj, ki mu je kar curkoma lil po obrazu.

Ambrosiana postaja nevarna

Polovičen uspeh Livorna in Torina — Zmaga Triestine

Včerajšnje 19. kolo državnega nogometnega prvenstva je bilo zelo zanimivo, saj so se srečali močni nasprotniki. Dogodki na igrišču so prinesli marsikakšno presenečenje, posebno vodeči klubi so se slabo postavili. Ker smo že precej globoko v drugem delu prvenstvenega tekmovanja in se z naglimi koraki bližamo koncu, posebno slabši klubi skrbijo, da si čim bolj popravijo svoj položaj in tako zasidrajo, da ni nevarnosti, da bi jih doletela usoda izobčena. Med temi prizadetimi se je hudega položaja še najbolj zavedala sosedna Triestina, ki ji je že zelo slabo kazalo in je precej časa drugovala zadnjemu na koncu tabele. Fantje pa so se zbrali in zdaj nekam gre. Sedaj sedi na petem mestu od spredaj navzgor in ji druguje državni prvak Roma. Oba imata enako število točk.

Tudi včeraj so bili Tržačani veseli, saj so njihovi zmagovalci nad dostojno Vicenzo, ki se je še zdaj drži zla usoda. Na zadnjem mestu namreč sedi in le malo ima izgledov, da bi drugo telo še igrala med najboljšimi. — Prav tako na slabem je tudi Venezia. Včeraj je morala v državno prestolnico, kjer je igrala z Romo. Domačini so tesno zmagali, toda samo z golom razlike. — Za prijetno presenečenje je včeraj preskrbela tudi Fiorentina, ki je na domačih tleh odpravila nevarno enajstorico Milana. Z obema točkama si je položaj močno popravila. Med vodečimi moštvoma sta tako Livorno kakor Torino preskrbela svojim prijateljem neprijetnost. Torino je moral na pot v Genova, kjer pravijo, da je nevarno igrati. Da je res tako, je na svoji koži občutil tudi Torino, kateremu je domača enajstorica iztrgala dragoceno točko. Bolj kot je Genova točka koristila, pa polovični izkupiček škoduje Torinu, ki se je zavzel, da bo prvemu tesno za petami in mu bo morda še v zadnjih tekmah iztrgal prvenstvo. — Polovičen uspeh je včeraj na domačem igrišču in pred svojimi doživel tudi vodeči Livorno. Sicer nenevarna Atalanta mu je odvzela cel otoček. Kot je remis časten za Atalanto, je Livorno slabo znamenje. Ali je vodečemu pošla sapa, da ga odpravljajo že klubi iz srede tabele? Včerajšnji neuspeh Livorna in pa dejstvo, da je nevarna Ambrosiana doma odpravila rimski Lazio, je rodilo, da je Ambrosiana dohitela Livorno. In mu bo za teden dni delala družbo na vrhu tabele. Eno pa drži: Ambrosiana postaja od nedelje do nedelje bolj nevarna. Kakor je videti,

namerava odločno poseči, ko bo šlo za podelitev naslova novemu državnemu prvaku. In zakaj ne bi bila Ambrosiana prva? Po dosedanjih uspehih to tudi zasluži. — Nevarna Bologna je včeraj proti novincu Bariju tudi uspeła. Na tujem ga je odpravila z golom razlike.

Podrobni včerajšnji rezultati:

Trieste: Triestina: Vicenza 2:0,
Firenze: Fiorentina: Milano 3:0,
Roma: Roma: Venezia 2:1,
Genova: Genova: Torino 3:31,
Livorno: Livorno: Atalanta 1:11,
Milano: Ambrosiana: Lazio 4:1,
Bari: Bologna: Bari 1:0.

Po točkah pa je vrstni red takšenle: Ambrosiana, Livorno 27, Torino 25, Juventus 24, Bologna 21, Fiorentina, Genova, Atalanta 20, Milano, Lazio 19, Roma, Triestina 18, Bari 14, Liguria 13, Venezia 11, Vicenza 10.

Tudi Spezia in Pro Patria samo po eno točko

Tudi v B razredu je bilo včeraj vroče. Prav tako kot v A razredu so se tudi vodeči v B razredu slabo odrezali. Vodeči moštvi Pro Patrie in Spezije sta igrali neodločeno in prav zaradi tega ostaneta še za teden dni na čelu v svojem razredu. Spezia je še celo na domačem igrišču dopustila, da ji je Pescara odšepnila celo točko. Da je Pro Patria v Bresciji spodletelo, je še kolikor toliko razumljivo. — Močno pa je včeraj presenetali Pisa, ki se je zadnje nedelje v tekmi proti Speziji tako postavila. V Anconi je včeraj odpovedala in so ji domačini trikrat potresli mrežo. Napoli in Modena postajata vodečima vedno bolj nevarna. Napoli je doma odpravil Alessandrijo, Modena pa, prav tako doma, Novaro. Tudi Padova se je postavila. Sicer je res, da ni imela za nasprotnika močno moštvo. Novinec v tem razredu: Mater in Cremonese, sta se tudi pomerila. Zmagala je Mater, menda zato, ker je igrala doma. — Udinese je morala poražena iz Lodijs.

Rezultati tekem:

Napoli: Napoli: Alessandria 2:1,
Modena: Modena: Novara 4:1,
Brescia: Brescia: Pro Patria 0:01,
Ancona: Anconitana: Pisa 3:0,

La Spezia: Spezia: Pescara 1:1,
Padova: Padova: Savona 4:0,
Roma: Mater: Cremonese 1:0,
Lodi: Fanfulla: Udinese 4:2,
Palermo: Palermo: Siena — tekma odgojena.

Vrstni red: Pro Patria, Spezia 25, Napoli, Modena 24, Pisa 23, Padova 22, Brescia 21, Fanfulla 20, Cremonese, Anconitana 18, Udinese 17, Pescara, Alessandria 16, Novara 15, Palermo, Savona 14, Mater 13, Siena 11.

Sportne vesti

Po 19. kolu italijanskega državnega nogometnega prvenstva vodi kot strelce največjih golov Trevisan od Genove, sledi pa mu Piola od Lazia.

Včeraj so gledali v Forliju v Italiji mednarodno srečanje rokoborcev med Italijo in Slovaško. Zmagali so Italijani z rezultatom 5:2. Izidi borb so bil takšnele: Lombardi (It.) je premagal po točkah Slovaka Laha. — Gregor (Sl.) je premagal po točkah Italijana Verotija. — Borsari

Čenik za zelenjavo in sadje veljaven od 8. februarja do nadaljnjega

Čenik za zelenjavo in sadje št. 2, veljaven od 8. februarja 1943-XXI. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje naredbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XXI naslednje cene v prodaji pri proizvajalcu ter pri trgovcu na debelo in drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v kategorični obliki mejo, za katero se morajo cene dejansko gibati pri kmetu oziroma pri trgovcih. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati nižje, nikakor pa ne višje, kakor po odrejeni ceni (prve cene so na debelo, druge pa na drobno):

Cesen 9,30; 10,60; Karijola 3,10; 3,60; Cebula 1,90; 2,40; Kopre 2,95; 3,45; Solata glavna 4,15; 4,95; Radič 6,70; 7,50; Špinaca 4,60; 5,40; Zelena 4,60; 5,60; Pomaranče la 6,20; 7,20; Limone la (15 cm obsega) 3,45; 4,50; komad 0,55; Mandarine la 4,55; 5,20; Jabolka la (n. pr. Zlata parmena) 5,30; 6,20; Hruške la 5,60; 6,60; Maroni 5,85; 6,65. — Opombe: 1. Prva vrsta: zelenjava in sadje mora biti zdravo, sposobno za prevoz. Izločajo se pridelki, ki so izobličeni, poškodovani, nagniti ali nezadostno sočnati. 2. Zelenjava v prodaji mora biti brez listov in neužitnih delov. 3. Pri označbi cen je pristaviti tudi vrsto blaga po kakovosti. Trgovci na debelo morajo izročiti kupcem račun z označbo blaga, vrste in enolne cene ter morajo tudi kupcu na zahtevo izdati tak račun. 4. Ta cenik mora biti izvečen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago. Razume se brez tare. 5. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani in trgovini na drobno veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 6. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisarijata. 7. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo cene iz zadnjega prejšnjega cenika, kjer so bili navedeni, razven če se je s posebno odločbo določila drugačna cena. 8. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. l. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih. — Ljubljana, 5. februarja 1943-XXI. — Visoki komisar: Emilio Grazioli.

račun z označbo blaga, vrste in enolne cene ter morajo tudi kupcu na zahtevo izdati tak račun. 4. Ta cenik mora biti izvečen v prodajnih prostorih na dobro vidnem mestu in velja le za uvoženo blago. Razume se brez tare. 5. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani in trgovini na drobno veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 6. Okrajna načelstva lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora biti predhodno odobreno od Visokega komisarijata. 7. Za proizvode, ki jih ta cenik ne navaja, veljajo cene iz zadnjega prejšnjega cenika, kjer so bili navedeni, razven če se je s posebno odločbo določila drugačna cena. 8. Kršitelji tega cenika se kaznujejo po uredbi št. 8, Sl. l. št. 8 od 28. januarja 1942-XX in ostalih zakonitih predpisih. — Ljubljana, 5. februarja 1943-XXI. — Visoki komisar: Emilio Grazioli.

Pomaranče in suhe gobe prodaja Gospodarska zveza v svojem skladišču na Bleiweisovi c. št. 29.

Seno in slamo kupuje Gospodarska zveza v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 29.

Edgar Wallace:

Zabar s krinko

Namenil se je k njim, pobral tri kamence ter se z njimi v roki vrnil k hiši. Stojec sredi ceste, je pomeril s kamnom v okno svojega stanovanja ter razbil vsa tri okna v stanovanju. Izra razbitih oken se je začela valiti rumenkasto zelena para.

»To pa postaja že naravnost enolično«, je rekel in stopil do bližnjega alarmnega zvonca.

Obisk prigospodu Maitlandu. Zdelo se je, da je John Bennett sprejel spremembo načina življenja svojega sina kot samo po sebi razumljivo. V resnici pa je bil zaskrbljen in nemiren. Ray je bil njegov edini sin. pomen njegovega življenja, čeprav tega na zunanji ni nikoli kazal. Nihče ni poznal bolje od njega nevarnosti, ki preže v velemestu na mladeniča. Nihče ni bolje poznal Rayevo dušo kot on.

Ela ni o tem nikoli govorila z očetom, vendar je čutila njegov notranji nemir in je sklenila, nekaj ukreniti. Še prejšnjo nedeljo se je Ray bridko pritoževal zaradi znižanja plače. Bil je obupan ter je nameraval, da bo zapustil to službo ter si izbral kak drug poklic. Ta možnost je Elo navdala z nemirno.

Rodbina Bennettovih je živela zelo skromno z majhnimi prejemki. Hiša je bila Bennettova last in njegovi življenjski dohodki so bili smešno nizki.

Neka žena iz vasi je prihajala vsako jutro opravljati vsa domača dela in enkrat tedensko je pomagala pri pranju. To je bila edina lagodnost, ki si jo je rodovina spriči majhnih očetovih prejemkov lahko privoščila.

Nekega jutra, ko je Johnson koručil po marmornati veži maitlandske palače, je zagledal prihajati neko postavo, ki je pravkar vstopila skozi vrteča se vrata. Skočil je urnih nog k njej ter jo ustavil, rekoč:

»Draga gospodična Bennettova, kako veselo presenečenje! Raya ni tukaj, boste pa morda nanj tukaj malo potakali!»

»Vesela sem, da ga ni tukaj,« je reklo vidno zadovoljna. »Zelo pa bi želela govoriti z gospodom Maitlandom. Ali mi hočete pomagati, da bi mogla govoriti z njim.«

Veselo filozofsko lice se mu je pri tem zmracilo.

»To pa bo malo težko doseči,« je rekel. »Stari gospod namreč ne sprejema nobenih obiskov. Niti velikih finančnikov z borze ne. Sovraži žene in

tujce, in še jaz se ne morem pohvaliti, čeprav sem že toliko let v njegovi službi, da bi se me bil že privadil. V kakšni zadevi pa bi radi govorili z njim?»

Ela se je obotavljala z odgovorom. »Zaradi plače mojega brata,« in nato je, ko je Johnson zmaljal z glavo, prosee nadaljevala: »To je tako važna stvar, gospod Johnson, Ray ima malce pretirane zahteve, in če bo imel zdaj še znižano plačo, to pomeni — ah, saj dobro poznate mojega brata!»

Johnson je prikimal. »Res ne vem, če vam morem glede tega kako pomagati,« je rekel negotovo. »Na vsak način pa bom šel v pisarno h gospodu Maitlandu ter ga vprašal, ali vas sprejme. V kolikor pa ga jaz poznam, lahko stavim z eno proti sto, da vas ne bo sprejel.«

Ko pa se je gospod Johnson vrnil, je že z njegovega smejočega se obraza razbrala, da je bila njena prošnja uslišana.

»Le hitro stopite, dokler se še ni premislil,« je rekel in jo peljal do dvigala. »Toda vi morate sami govoriti z njim, gospodična Bennettova! Vedite pa, da je ekscentričen in trd ko kremen!«

Spremlil jo je v majhen, lepo urejen salon ter pokazal z roko na mizo, na kateri so ležali najraznovrstnejši akti.

»To je moja soba,« ji je pojasnil. Vrata iz zlahnega lesa so vodila v pi-

sarno gospoda Maitlanda. Johnson je potkal na vrata in Ela je vstopila. Srce ji je hitreje utripalo kot navadno. Obstala je pred nenavadnim možem.

Soba, kamor je vstopila, je bila velika in prav razkošno opremljena. Vse to razkošje jo je domala očaralo. Plemeniti les, s katerim so bile vse stene obložene, je bil še okrašen s srebrnimi vložki. Vsak kos oprave je bil izbran z večšim očesom in preproga, po kateri je stopala, je bila gotovo vredna težke tisočake. Za široko pozlačeno mizo je sedel sloki Maitland. Bil je raven ko sveča in jo je meril izpod svojih kosatih obrvi. Vedel se je svečano ko patriarh, vendar je vplival nanjo malce odbijajoče. Njegov izgled je imel nekaj surovega in vsakdanjega, kar ji ga ni delalo prikupnega. Vzroka, da ji je bil skoraj odvraten, ni bilo iskati v zanemarjeni obleki ali v njegovih letih. V letih še najmanj, saj ljudje pravijo da starost človeka celo poplemeniti. Toda ta stavec se ji je zdel v resnici nekam odvraten.

»To je gospodična Bennettova. Gotovo se spominjate, da je Bennett naš borzni uradnik. Gospodična Bennettova prosim, da bi spremenili svoj odlok kar se tiče znižanja plače, vsaj glede njenega brata.«

»Mi smo namreč precej ubožni,« je Ela tiho nadaljevala. »In to znižanje plače bi se nam še bolj poznalo kot doslej...«

Gospod Maitland je nervozno zma-

jal s plešasto glavó in brezobzirno dejal:

»To mi je prav vseeno, kako se vam godi in koliko zaslužite! Če se odločim, da komu znižam plačo, potem se vem, zakaj sem se zato odločil! Ali ste me razumeli?»

Vsa prestrašena ga je gledala v obraz. Govoril je s hripavim in odurnim glasom. Glas in obnašanje je imel kot človek iz predmestja ali zakotnega brloga.

»Če mu pa ni prav, lahko gre, kamor se mu zjubi. In če tudi vam ni prav, lahko greste od koder ste prišli. Vedite, da kaj lahko dobim celo kopico takih pobalincev, ki bodo rade volje prišli na delo v moj urad. Kar s ceste jih lahko pokličem! Milijon se jih bo javilo. Pika in dosti!»

Johnson je odšel po prstih iz sobe ter zaprl vrata za dekletom, ki mu je sledilo.

»To je pa celo strašilo!« je vzklila. »Kako le morete zdržati pri njem v službi?»

Johnson se je nalahno nasmehnil. »Prav za prav ima prav. Pri milijonu in pol brezposelnih si lahko po mili volji izbira svoje nameščence.«

»Nikakor si niti predstavljala nsem,« je rekla in pri tem položila svojo roko na njegovo ramo, »da je stari takšno strašilo! Zal mi je za zaradi vas, da je do tega srečanja sploh prišlo! To je strašno!»

Polževo – kraj groze in trpljenja

Kako so partizani reševali socialna vprašanja — Beraškega vprašanja ni več — Za starostno preskrbo revnih, bolnih in onemoglih poskrbljeno. Kje? Pod zemljo! — Pošastne delavske kolonije pri Sv. Duhu — Izkop in strokovno zdravniški pregled partizanskih žrtev

To se je zgodilo v letu Gospodovem 1942, v toletju omike in človekoljubja, na zgodovinskem prelomu dveh dob, ko so kakor gobe po dežju zrasi med nami nemaziljeni odrešeniki in oznanili strmečemu človeštvu, da bodo na mah odpravili s sveta vso družabno neenakost in krivico ter ustvarili zemeljski paradiz (rdeče pobarvan seveda). Reveži so polni žive vere prislunili vabljivemu klicu in čudovita sladkost jih je obšla: Bratje, naš čas prihaja!

In res je prišel njihov čas. Tudi na to revno dolensko zemljo je stopil tudi semkaj je blisnila zarja »novega dne«. A glej čudo: ta zarja ni bila rumena, ni bila zlata, ni bila škrlatna; bila je rdeča, temno, strahotno rdeča od človeške krvi... In kdo je položil to kri? To kri so z neznanimi izjemami prelili vprav oni nesrečniki, ki so tako željno čakali obljubljeni paradiz: dninarji, miloščinarji, bajtariji, gostači. Prepozno so spoznali, da paradiza ne bodo uživali na tem svetu, ampak bodo morali prestopiti prag večnosti, če ga bodo hoteli videti...

Ekspedicija na Polževo

Bil je hladen novembrski dan. Prvi sneg je na prst debelo pobelil dolenske griče in gozdove. Megla je bila gosta, da oči niso videle pet deset korakov predse. Iz Stične smo se potopili v sivino in zavili čez železniški most v Hudem na drugo stran proge, kjer leži Stranska vas. Mimo hiše Antona Zupančiča, po domače Korosca, očeta osmih otrok, ki so ga partizani zverinsko zaklali komaj nekaj minut od doma, smo šli s toplo mislijo v srcu in se začeli vzpenjati po vijugasti poti navkreber. Nekaj minut hodá — in že smo bili na Friškovec, obronku gozda, kjer je še nedavno — pred meseci — stala prva partizanska straža. Nekoliko globlje v gozdu je bilo prvo partizansko taborišče; o njem pa skorajda ni več sledu. Le nekaj neokusnih zarez v deblih dreves in ostankov taboriščnega ognja pričá o minljivosti vsega posvetnega in odbegli partizanski slavi... Mnogo grobov nesrečnih partizanskih žrtev je bilo že odkopanih, večino njih pa bo po vsej priliki odkrilo šele golo naključje čez dolgo vrsto let. Naši zametki se bodo čudili, od kod gole kosti v neblagoslovljeni zemlji sredi divjave. Pa se bo našel kak star ded, ki bo začel obujati spomine na viharne čase naše preteklosti — in skrivnost samotnih grobov bo pojasnjena. Kakšna bo sodba naših vnukov? Mila in prizanesljiva gotovo ne, kajti takih zločinov ni mogoče ne s človeškega ne z narodnostnega stališča zagovarjati ali odpustiti. Z neizprosno strogoštvjo bodo bodoča pokolenja sodila brezvestno pustolovščino nezrele in nerazodane slovenske mladine, ki je lahkomišlno tirala narod v pogin.

Skrivnost Jakobčkove doline

Hoja po razdrapani kolovozni poti nam kakopak ni nudila posebnega užitka. Tenka plast snega se je pomešala s blatom in odpadnim listjem v ločljivo zmes, ki se je zopno oprijemala podplatov. Zasečne veje dreves in gostega grmičja so naslele čez pot in nas sibile po obrazu. Razgled nam je na vse strani zastiral megla.

Dobro uro hodá — in bili smo na Polževem, v nekdanjem partizanskem letovišču. Zagnali smo se v smuško vzpetino in jo kmalu pustili za seboj. Se nekaj minut lagodne hoje po ravnam — in naš vodnik je obstal ter molče pokazal z roko predse. Bili smo na cilju. Široka kotlina, od vseh strani obdana z goščavo, se je odprla pred nami. Res idealno, romantično skrivališče za rokovanje in druge take pridaničel Kotlini pravijo Jakobčkova dolina ali gmajna. Leži komaj 5 minut hodá od cerkvice sv. Duha na Polževem, t. j. 300 m zapadno od nje.

Dva stražarja sta odhitela v bližnjo vasico po orodje, nekaj stražarjev pa je kotlino zastarilo od vseh strani. (Kako potrebni so bili ti varnostni ukrepi, smo izvedeli šele nekaj dni pozneje. Po pripovedovanju očividcev nas je tolpa partizanov hotela napasti iz zasede, pa jim je ob pogledu na oborožene stražarje upadel pogum.) Čez nekaj minut sta se stražarja vrnila in privedla s seboj nekaj domačinov z lopatami. Pozneje, se nam je pridružilo še več fantov in mož iz samotnih naselij okoli Polževga, da bi nam pomagali pri žalostnem opravilu. Nihče jih ni klical, nihče prisilil; prišli so prostovoljno. Tako so javno izpričali svoje ogorčenje nad nezaklanih partizanskih zločinov in svoje sočustvanje z nesrečnimi žrtvami, katerih trupla so ležala komaj nekaj korakov od nas — v razmočeni zemlji Jakobčkove doline...

Strašno odkritje

Tri mesece približno bo od tega, kar so fantje iskali trupli Zolije Globokar in Ludvika Koprivca iz Zalne, ki so ju partizani odvedli v hosto pod Polževo, ju ubili in zakopali

v skupen grob. Fantje so iskali trupli po vsem Polževem in pot jih je zanesla tudi v Jakobčkovo dolino. Tam so res našli grob, toda v njem ni bilo trupel omenjenih dveh žrtev iz Zalne, ampak trupli dveh stark. Po kratkem uganjanju, kdo bi nesrečno žrtvi utegnili biti, so se okoličani spomnili, da so v mesecu avgustu partizani ugrabili dve sestri iz Gorenje vasi pri Stični. Po tej ugotovitvi so fantje iz Mlačevega grob spet zasuli, da trupli ne bi začeli razpadati na zraku. Domneva, da sta v najdenem grobu zakopani omenjeni sestri, je prišlo na uho tudi njuni nečakinji, ki je prosila za cerkven izkop in strokovno zdravniški ogled trupel. — Zdravnik se je po svoji poklicni dolžnosti radevolje odzval njeni prošnji. Vse to je dalo povod za našo »ekspedicijo« na Polževo, ki se ji je pridružila tudi omenjena nečakinja Rezika v svrhu identifikacije (določitev istovetnosti).

Obstopili smo gomilo v spodnjem koncu kotline. Lopate v miščastih rokah so zavzele in začele odmetavati težke grude prsti. Medtem žalostnim opraviлом je naš vodnik izrekel domnevo, da mora biti tik zraven tega groba še en grob. Može so se razdelili v dve skupini. Prva skupina je nadaljevala svoje delo, druga skupina pa se je lotila kopanja drugega groba, komaj par korakov v stran. V napetem pričakovanju smo strmeli v razmečano zemljo, ki je s prizanesljivim molkom skrivala v sebi zločin, kakršnemu bi tudi v svetovni kriminalni kroniki težko našli para.

Po napornem delu se je iz prvega groba prikazal obnošen ženski čevljev in kmalu za njim del trupla v modri črtasti obleki. Nečakinja Rezika je krčevito zadržala in pretresljivo zajokala: »Francka, uboga teta Francka!«

Spoznala jo je po obleki na prvi pogled...

71 letna Francka Žnidaršič — živa zakopana

V tesni jami sta ležali dve ženski trupli. Zgornje truplo, v katerem je Rezika spoznala teto Francko, je ležalo z obrazom na zemlji in z rokami pod trebuhom. Tik zraven tega trupla, deloma celo pod njim, je ležalo vznak drugo truplo, v katerem je Rezika spoznala teto Julko. Truplo je ležalo v nasprotni smeri, z glavo ob nogah zgornjega trupla. Od dneva, ko je bil zločin storjen, pa do dneva izkopa je preteklo komaj dva meseca in pol, zato sta bili trupli še kar dobro ohranjeni. Le glavi sta bili že močno v razpadu.

Na truplu Frančke Žnidaršič ni bilo nobene rane; tudi lobanja je bila cela, nedotaknjena. Iz vsega tega, zlasti pa iz značilne lege trupla in drže nog smo na prvi pogled mogli ugotoviti, da je bila 71 letna starica s surovo silo pahnjena na mrtvo sestro v jamo in živa pokopana. Umrta je strašne smrti zaradi zadušitve.

68 letna Julka Žnidaršič — zaklana

Pri temeljitnem ogledu drugega trupla smo na njem našli tri močno zevajoče rane, zadane po vsej priliki z bajonetom. Prva rana je bila globoka 10 cm, druga rana 15 cm in tretja 13 cm. Vse tri rane so bile na hrbtu, kar je za krutost in poživinjenost partizanskih rabljev še posebno značilno. Niso se zadovoljili s tem, da bi svojo žrtev ubili vsaj tako, kakor se ubije navadno žival; z nožem v srce ali v goltanec. Ne! Hoteli so se naslajati nad nečloveškimi mukami uboge, slaboumne starke in klali so jo z nožem, počasi, hladno premišljeno... Kri je curkoma brizgala iz strašnih ran, toda partizanske volkodlake to ni motilo; saj njihova krvičevost ne pozna ne meje ne utešitve. Kmetje iz okoliških vasi so še več dni po umoru videli na kraju zločina gosto mlako krvi.

Tudi siromašen delavec — živ zakopan!

Nič manj strahoten in pretresljiv ni bil pogled na trupli v drugem grobu, ki so ga bili fantje medtem odkopali. Trupli sta bili tako stlačeni v pretesno jamo, da sta ležali skoraj drug na drugem. V zgornjem truplu so domačini spoznali delavca Hribar Antona iz Mevc št. 1, obč. Krka, v spodnjem truplu pa njegovo 45 letno ženo Alojzijo. Oba so partizani odvedli 17. avgusta lani sredi noči.

Hribarjevo truplo je bilo brez sukničja. Na sebi je imel samo srajco, hlače iz cajga in čevlje. Truplo njegove žene pa je bilo na pol golo. Sirota je bila v zadnjem štadiju tuberkuloze, tako drobna in suha, da jo je bilo komaj za otroški okostnjak. Brezsrčnih partizanov pa to ni pravičilo motilo. Tudi to jetično, do skrajnosti onemoglo, sestradano revico so zaklali z nožem v hrbet kakor slaboumno Julko Žnidaršič. Njenemu možu pa so

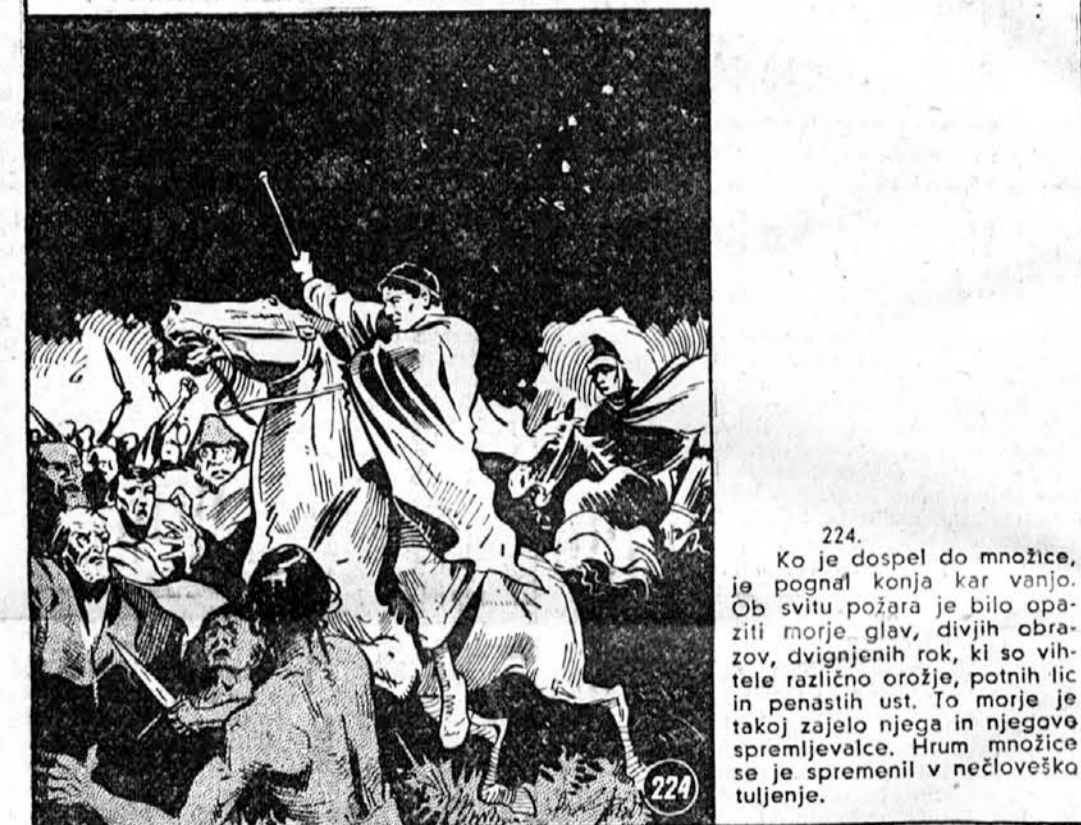
HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

223.

Petronij je vzel s sabo nekaj senatorjev ter mirno odšel od konca vodovoda. Tam si je dal priležiti belega konja, ga zajezdil ter s spremeljavalci krenil skozi goste vrste pretorijancev proti razburjeni množici. Ni imel nič orožja, v rokah je držal samo tenko palico iz slonovine.

224.

Ko je dospel do množice, je pognal konja kar vanjo. Ob svitu požara je bilo opaziti morje glav, divjih obrazov, dvignjenih rok, ki so vihale različno orožje, potnih lic in penastih ust. To morje je takoj zajelo njega in njegovo spremeljavalce. Hrum množice se je spremenil v nečloveško tuljenje.

prisdil isti smrť kot Francki Žnidaršič: zakopali so ga živega. Pri vestnem ogledu trupla smo našli samo dve podpludbi, ki sta izvirali od udarcev. Suvali so ga vso pot od doma do morišča. Rane ni bilo na truplu nobene. Roke je imel Hribar v zapetju zvezane s telefonsko žico, in sicer na hrbtu, da se ni mogel braniti. Zica se je bila tako trdno zajedla v meso in kosti, da je nismo mogli odstraniti. Partizanski samosilniki so mu zamasilili še usta s prstjo in ga vrgli v jamo na truplo zaklane žene. Takó je bilo partizanski »pravici« zadoščeno...

Tudi ta zločin kriči do neba in se ne da nikoli pozabiti, nikoli odpustiti!

Pokojna Anton in Alojzija Hribar zapuščata dve hčerki sirotici v starosti 7 do 7 let. V Stupnikovem kotu ne daleč od Jakobčkove doline in cerkve Sv. Duha so imeli partizani svoje taborišče, napravljeno iz šotorov in peči iz kamnja. Ko so morali bežati s Polževga, so se domačini lahko prepričali, kakšna vzorna snaga in red vladata med partizani. Taborišče je bilo ena sama smrdljiva nesnaga. Po tleh so ležale jajčne lupine, drobovje ubitih živali, človeški in drugi odpadki. V tem taborišču se je torej kovala usoda slovenskega naroda! Saj bi se človek na

vsa usta zagrohotal, če ne bi bilo vse skupaj tako tragično... In še trije grobovi ležijo tam blizu. Trupla nesrečnih žrtev trohnojo zdaj pod snegom in zmrzavajo. Ko bo čez Polževo zadihala pomlad, bodo pod zemljo ostale le še gole kosti, v katerih žena ne bo mogla več spoznati svojega moža, mati ne svoje žene, mati ne sina in ne svoje matere...

Strahotne kriminalne zgodbe so pisale okrvavljene partizanske roke našim potomcem v spomin!

ONE GLAVAN: Zemlja je zadihala

IZVIRNI ROMAN

»Jaz pa mislim, da bo,« je že bolj vztrajal v svojem prvotnem sklepu. Šele Teharjevi nauki so ga napravili trmatega in upornega. Morda ga pa res tam čez čaka sreča. Ni zlodej! Toliko jih je že našlo srečo, denar, vse... Kramo, da bi se on ne, ki zna prijeti za vsako delo in se ne sramuje ničesar, kar je pošteno in pravično! Pomislil je na Minko. Dá, tudi ko se je prvokrat spomnil Amerike, je bežno mislil nanjo, a mu je v prelestnem slikanju dela in zasluzka zginila spred oči. Sedaj pa je bila ta misel težja, neodpravljava. Minka, Minka! Kot črv ga je glodala po možganih in srcu. Da, Minka! Le čemu jo ima tako rad? Ne, zapustiti je ne more in tudi ne sme. Vsa vas že šepeta o njuni ljubezni, in če bi jo nenadoma pustil in vzel potlej drugo, bi vsi kazali s prsti za njim, češ, poglej ga, pohotneža. Vlekel jo je, in sedaj gre, pa ti vzame drugo. Kar videl je žive vauke oči in slišal ženske čenče ob nedeljah, ko se sproste jeziki. Nato sploh ne sme misliti. Vse življenje bi bil nesrečen. On in ona. Boštjan vé, da bo imel samo njo rad, nobene druge. Saj ni nobena tako lepa in dobra kot samo Minka, njegova Minka. V dušo se mu je ukradla tiha misel o sreči z njo, ob njenih otrokih... Postal je blažen. Na mah je sklenil, da Minke ne sme zapustiti, nikakor ne. Sram ga je bilo pred samim seboj, da je pustil takim predsodkom vstop v svojo dušo. Ne, saj do srca niso

segli. Ne, ne, nikakor ne! — Nenadoma si je zaželel, da bi sedela poleg njega in da bi se je tesno oklenil. In nič drugega bi ji ne govoril kakor samo: »Moja Minka, moja Minka! Zibala bi se v pasu kakor otroka v navidezni gugalnici...«

»Kaj te Minka skrbi?« je, tiho in nežno vprašal oče. Bilo mu je nerodno in se je nekoliko namuzal. »No, kar pogumno povej, da te.« »Prav za prav me res. Amerika je le Amerika...« »Seveda, saj pravim,« je pribil Tehar. »Bom še videl,« je dejal čez čas. Tedaj je oče vstal in stopil k vratom, jih nekoliko odprl in zaklical: »Minka, daj no malo pijače!« »Tako, oče,« se je odzvala. »Nič, nič, ni treba. Ni mi do pijače,« se je branil, ko je slišal Teharjev ukaz. Tehar je sedel nazaj in se nasmehnil. »Po takem dnevu ne škoduje malo moče. Saj Bog z vremenom prav tako ravna.«

Pomenkovala sta se še dolgo v večer. Ščasoma je prisledla še mati, potlej otroci in nazadnje še Minka, ki pa se je zelo branila. Nerodno ji je bilo, čeprav se ji je zdelo zelo častno sedeti poleg Boštjana. Skrivala ga je pogledovala od strani, sramežljivo rdela in si mela prste. Oče je opazoval njeno nestrpnost in dobro se mu je zdelo. Nehote je ugotovil, da se imata mlada rada in bosta lahko še srečna, če ne bo prišlo kaj višjega ali težkega vmes. S svojimi otroci je bil Tehar vedno nežen in ustrežljiv.

»No, Minka, kako je s teboj?« se je nežno pošalil in jo ošinil s

hudomušnim pogledom, v katerem ni bilo niti trohe pravega hudomušja.

»Ah, to ste čudni, oče!« je zardela Minka še bolj. »Povej, Minka!« jo je silil še Boštjan. »Dobro, kako pa drugače!« je povedala in gledala v mizni rob. Pogovor je tekel še o letini, vremenu, o vinogradih v Liscu in tem in onem, kar pride v kmečkih pomenkih skoraj zmeraj na vrsto. In taki pogovori so neprisiljeni, domači, prisrčni... Čas je bil, da se Boštjan poslovil. Spil je kozarec vina do dna, ga postavil obrnjeneza na mizo ter vstal. »Moram iti.« »No, če že moraš. Če hočeš, lahko še ostaneš.« »Ne, grem. Jutri morate zgodaj vstati in zato vam nočem kratiti spanca. Vem, da ste ga vsi potrebni. Tudi jaz.« Poslovil se je in voščil vsem lahko noč. Minko je samo lepo pogledal. Pogled mu je hvaležno vrnila.

Ko je bil Boštjan že zunaj, bi najrajši zavriskal. Čutil se je svobodnega, srečnega in veselega. Nič mu ni bil mar preprič z bratom, tepež in boleča roka ter očetova odločitev... Vse to mu je preteklo. V življenje je zrl spet z drugimi očmi, pričakujoč dobre odločitve in izpeljave. Ničesar bi se ne bal v tem trenutku, tudi najtrpkostnih udarcev ne... Krepila ga je Minka, misel nanjo, nanjo, ki je pošteno, ljubeče dekle, hči poštenih in dobrih staršev. Le zakaj niso vsi ljudje enaki? Vsi tako dobri, vsi enako dobri? Ali bi ne bilo drugače na svetu? Živeli bi v razumevanju, ljubezni, in odpuščanja bi sploh ne bilo treba. Če bi vsak človek hrepenel za tem, da bi bil dober, čim popolnejši, bi bilo vse drugače. Življenje bi bilo raj na zemlji. A ljudje so čudaki. Ne, Boštjan jih ne razume,